

Kaukoretket

Kaikkiin näihin myydään etukäteen lippuja Laulujuhlatoimistossa.

I

Karjalan Kannakselle linja-autoilla,

maksaa 60 markkaa.

Mukana seuraa asiantuntijaopas.

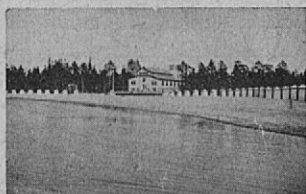
Ohjelma on seuraava:

Lähdetään Viipurista maanantaina 5 p:nä heinäkuuta klo 7.30 Linja-autoasemalta. Ajamme läpi joidenkin karjalaisten maalaiskylien, joissa kussakin on oikeastaan omat nähtävyytensä, ja saavumme Koiviston nopeasti varttuvaan kauppalaan. Hattu pois päästä, sillä täällä olemme jo historiallisella maaperällä: ikivanha kauppapaikka, meritaisteluistaan mainittu, Kustaa III:n aikuinen »Alttarikivi» jne. Mainio hiekkaranta tarjoaa retkeilijälle tilaisuuden virkistävään uintiin Suomenlahdessa. Koiviston satama on myös näkemisen arvoinen.

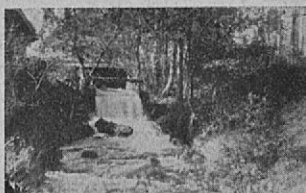
Kasinolla $\frac{1}{2}$ tunnin pysähdys, jolloin nautimme aamukahvin. Jatkamme matkaamme.

Suuntana Muurila ajamme edelleen ja perille päästyämme toteamme, että aina vain parane. Muurilan hiekkaranta tarjoaa mainion tilaisuuden luonnonihailuun ja seurusteluun Vellamon neitojen kanssa.

Rannikkotie vetää yhä edelleen, ja näkemistä on jatkuvasti. Voihan majakassa käyntiä pitää jo jonkin arvoisena. Niinpä kiipeämmekin Seivästön majakan torniin ja käytämme omia kiikareitamme tai niiden puutteessa lainaamme sellaisen majakanvartijalta. Täällä on totisesti näkemistä, sillä Suomenlahden takaa siintävät näkyviin Inkerin rannikot, veljeskansamme asuinsijat. Lähetämme heille äänettömät terveisemme.

Koiviston Merikylpylä.

Muurilan tiellä.

Seivästön majakka.

Majakan juurella on englantilaisten veljeshauta, ja opas kertoo siinä lepäävien kohtalokkaan retken tarinan. Mutta eteenpäin!

Pysähdyspaikkana ovat *Inon* patterit. Linnoitus oli Venäjän vallan aikana Euroopan uudenaikaisin ja meren puolelta käytännöllisesti katsoen valloittamaton. Linnoitustyöt aloitettiin v. 1909 ja valtavat tykit sijoitettiin siten, että pääasiallinen tulialue oli merelle, mutta osa tulikirnuista kuitenkin suuntautui Suomeen. Varustukset tehtiin betonista, ja käytetyt ainesmäärät olivat suunnattomat. Paetessaan v. 1918 venäläiset räjäyttivät osan linnoitusta hajalle, mutta vasta Tarton rauhansopimus antoi Inolle lopullisen tuomionsa. Nykyisin noin 3 km:n² laajuinen alue on kuoppaisena rauniokasana.

Rientäessämme kohti Terijokea voimme matkan varrella pistäytyä *Vammelsuussa*. Tien varrella törröttää autioitunut kreikkalaiskatolinen kirkko, jonka viereisellä hautausmaalla on kirjailija Leonid Andrejevin hauta. Erikoinen nähtävyys on kirkon muurin ulkopuolella sijaitseva »Rakkauden hauta»: graniittikehyksen keskellä on vaskeen valettu yleväpiirteinen nainen, joka katse meren ulapalle suunnattuna odottaa uskotonta puolisoaan palaavaksi. Vielä voimme käväistä katsomassa »Kuoleman kuilua».

Terijoki jo hämmöittää. Täällä pieni levähdys, nautimme virvokkeita.

Terijoki, »Suomen lukko ja Kannaksen vartija».

Jo venäläisaikoina se tunnettiin muhkeana huvila-alueena. Kesäisin täällä asusti kuutisenkymmentätuhatta venäläistä. Muistomerkkejä, luonnonkauneutta ja nähtävyyksiä on runsain mitoin. Terijokelaiset kehuvatkin kotipaikkaansa nimityksellä »Suomen helmi». »Nähdä Terijoki ja kuolla!» Kilometrien mittainen hiekkaranta vetää.

Inon linnoitusrauniota.

Rakkauden hauta.

Taivaanrannalla kohoaa uhkaavana Kronstadtin linnoitus herättäen sekalaisia tunteita. Rannikolla on paikka, jossa vapaamielisen kadettipuolueen johtohenkilö ja Suomi-ystävä professori Herzensten kaatui venäläisten mustasotnialaisten salamurhaajain uhrina. Hänet on haudattu Terijoen kalmistoon, koska Venäjä poliittisista syistä esti pääsyn kotimaan multa.

Rajajoki on nähtävyys, jonka takia kannattaa tehdä matka Terijoelta. Tekee oudon vaikutuksen nähdä kaksiväriseksi maalattu silta ja sen kummassakin päässä seisovat eri kansojen rajavartijat. Se voi antaa hiukan miettimisen aihetta.

Kuokkala on paluumatkamme ensimmäinen tärkeä kohta. Menemme lottien viihtyisään kesäkotiin. Täällä odottaa meitä herkullinen päivällispöytä. (Maksu 10 mk.) Laulut lomassa raikuvat. Iloitaan! Uidaan! — Parin tunnin virkistysaika on lopussa. Lähtömerkki kajahtaa.

Rajaseudun tuntua saa kokea vielä *Lintulan* naisluostarissa, joka sijaitsee noin 14 kilometrin päässä Terijoelta Kivennavan pitäjässä. Sopivana ajankohtana käymme katsomassa *Raivolan* lehtikuusimetsää, joka on suuruudeltaan 18,40 ha ja jonka vanhin osa on istutettu jo v. 1738.

Retkeilijän kunnia-asiana on tehdä pyhiinvaelluskäynti *Joutselän* muistomerkillä, johon kaiverretut sanat puhukoot puolestaan: »Vuonna 1555 maaliskuun 11 p:nä, Kivennavan linnanmiesten kannakselaisten talonpoikien vähäinen joukko löi näillä Joutselän kunnilla suurilukuisen vihollisarmeijan. Polkupyöräpataljoona pystytti tämän muistomerkkin isien teon kunniaksi 1931.»

Kivennavan linna on sijainnut nykyisen pappilan paikalla. Kirkonkylä muodostaa täällä, kuten muuallakin, viihtyisän pysähdyspaikan retkeilijöille.

Venäläistunnusta ei rajan lähellä hevin pääse eroon. Kyyrölän, Parkkilan, Sudenojan ja Kangaspellon venäläistyyliset rakennukset panevat miettimään, ollaanko mahdollisesti erehdytty tiestä ja eksytty vieraalle alueelle. Pietari Suuren aikana, noin v. 1720, siirrettiin Sisä-Venäjältä parisataa maaorjaa Muolaan pitäjän keskusta, ja heidän jälkeläistensä keskuudessa, vieraskielisessä ympäristössä, joudumme retkeilemään. Aikanaan oli mainituilla kylillä oma kunnallinen hallintonsa, mutta nykyisin ne kuuluvat Muolaan kuntaan. Saviteollisuus on kylissä huomattava ja huomioitava.

Lähistöllä sijaitsee *Äyräpään järvi*, Suomen linturikkain järvi. Itse järvi on jokseenkin vähäpätöisen kokoinen, mutta sen entisellä valta-alueella, nykyisin laajalla lietemaalla, viihtyy lukuisa lintumaailma, joukossa maallamme ainutlaatuisia yksilöitä.

Matkan monien muistojen elähtämänä sujuu paluumatka rattoisasti ja pian saavumme uudelleen juhlatunnelmaiseen Viipuriin. Erohetki on lähellä. Koti kutakin kutsuu. Näkemiin toiste taas Viipurissa!

Rajajoen rautatiesilta.

Terijoen rantatietä.

Vuoksenlaakson tehdasseuduille ja Imatralle.

Lähti Viipurista linja-autoasemalta maanantaina 5 p:nä heinäk. klo 8.30, maksu 35 mk. hengeltä.

Menomatkalla tarkastelemme ensinnä Viipurin ympäristön ja Ihantalan pitäjen omalaatuisia seutuja, kunnes Jääskessä kohtaamme vuolaan Vuoksenvirran. Ylimenosillalla kajahutamme »Kaunis Karjala j.n.e.»

Riemumme keskellä muistamme kuitenkin, että läheiselle Jääsken hautausmaalle on pystytetty surumuistoinen, »nälkään kuolleiden merkkipatsas», joka on katsomisen arvoinen. — Retkemme jatkuu ja ihmettelymme

Jääsken silta.

Enson tehtaaita.

Imatra Valtionhotelleineen.

kasvaa, sillä olemme Vuoksenlaakson laajoilla tehdasalueilla, »Suomen Ruhrilla». Edessämme ovat tekniikan ihmeitä uhkuvat ja maahamme kultaa takovat *Rouhialan, Enson, Outokummun, Tornatorin, Kaukopään* ja *Kaukaan* tehdasalueet. Kukin näistä vaatisi tarkastelussa oman päivänsä, mutta meillä on aikaa luoda näihin muutamiin vain pikainen silmäys. Päämääränämme on vanhastaan kuulu *Imatra* jättiläismäisine voimalaitoksineen.

Valtionhotellissa saatamme levähtää ja muutenkin vahvistaa itseämme, mutta samalla ihailemme kosken kuohuja. Käynti voimalaitoksella hupmaa meidät, joten luonnon ihailu ja virkistys on tarpeen, siksi kävisemmekin ihailemassa n.s. pientä Imatraa, Vallinkoskea, joka monessa suhteessa on kaksoisveljensä varsinaisen Imatran veroinen, jopa osittain voittaakin. — Monen mielenkiintoisen keskellä huomaammekin auringon kaartuvan länttä kohden. Kiiruhdamme paluumatkalle. Saimaan kanava sulkuportteineen viivyyttää meitä kuitenkin kotvasen. Ajoissa saavumme tuttuun Viipuriin. Hei, hei Viipuri!

III

Laivaretki Saimaan kanavalla.

Edestakainen matka kestää noin 7 tuntia ja maksaa 25 mk.

Lähtö kaupungin Pohjoissatamasta maanantaina 5 p:nä heinäk. klo 9 aamulla. Kuljetaan kanavaa pitkin läpi mielenkiintoisten sulkuporttien ja -kammioitten kautta. Ensimmäinen suursulku on Juustilassa.

Sulkuporttien avaus synnyttää valtavia koskentapaisia vesiryöppyjä. Laivan kiipeämistä on mielenkiintoista seurata joko laivasta käsin tai käyskentelemällä laivan vierellä kanavan rantakäytävällä. Sulkuporteista päästyämme olemme vaivatta kiivenneet jopa kymmenen metriä, joskus enemmänkin. Kiiruhdamme uudelleen laivaan. Kaunis kaivettu kanava-uoma kapenee tai laajenee muodostaen viehättäviä maisemia. Korkeat metsiköt muodostavat joskus suojamuurin tapaisia valliportteja läpikulkijalle. On lahtia, niemiä ja saaria. Luonto ikäänkuin tuhlaa kauneuttaan. Yksitoikkoisuus on kaukana. Kas, tuossahan on taas edessämme jättiläisnähtävyys. Uudenaikainen suursulku.

Laiva näyttää ikäänkuin maan uumeen vajonneelta, mutta veden voimalla kohoo se taas uudelleen. Entisten sulkujen käytössä käytetään vielä ihmisvoimaa, mutta uudet sulut toimivat sähkönapulan käskystä. Olisi mielenkiintoista ja opettavaa kulkea läpi kanavan ja saavuttaa Saimaan vaahtopäiset laineet, mutta *Räti-ärvelle* päästyä levähdämme ja paluumatka alkaa. Oppitunnit hauskuuksineen kanavalla kertaantuvat. — Kanavasta vielä tiedämme, että sitä alettiin rakentaa 1844 ja juhlalliset avajaiset pidettiin 7 p:nä syysk. 1856. Se on kaikkiaan 59,3 km. pitkä ja yhdistää Suomenlahden ja Saimaan, joiden vedenpintain korkeuden ero on 75,9 m. Alkujaan oli kanavassa 28 sulkua, mutta myöhemmin niitä on uudistettu ja yhdistetty. Kanavoimisen kautta ovat laaja Savo ja Karjala saatettu vesiyhteyteen Viipurin kanssa ja sisämaan liikeyhteys suuntautuu täten ulkomaille saakka. Maamme ainutlaatuinen kanava-nähtävyys on näkemisen arvoinen.

Saimaankanavalta.

Saimaankanava Juustilassa.

Suursulun näyte.

Viipuri 1937, Karjalan Kirjapaino Osakeyhtiö

